1 Υπάρχει στο εν λόγω κράτος μέλος προβλεπόμενο από τον νόμο σύστημα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων; Τι προβλέπει;

Ναι.

Σύμφωνα με το τσεχικό δίκαιο, όλα τα πράγματα που ανήκουν στους συζύγους, που έχουν περιουσιακή αξία και δεν εξαιρούνται από τον νόμο υπάγονται σε σύστημα κοινοκτημοσύνης. Η περιουσία των συζύγων υπόκειται είτε στο εκ του νόμου προβλεπόμενο σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, είτε σε ειδικό σύστημα που συμφωνείται μεταξύ των συζύγων ή σε σύστημα που καθορίζεται δυνάμει δικαστικής απόφασης.

Σύμφωνα με το εκ του νόμου προβλεπόμενο σύστημα, τα περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε ο ένας σύζυγος ή αμφότεροι οι σύζυγοι από κοινού κατά τη διάρκεια του γάμου περιλαμβάνονται στην κοινή περιουσία, με εξαίρεση τα ακόλουθα:

α) περιουσιακά στοιχεία που εξυπηρετούν προσωπικές ανάγκες ενός εκ των συζύγων

β) περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από έναν εκ των συζύγων μέσω δωρεάς, κληρονομίας ή κληροδοσίας, εκτός εάν ο δωρητής ή ο κληρονομούμενος εξέφρασαν διαφορετική βούληση

γ) περιουσιακά στοιχεία που έλαβε ένας εκ των συζύγων ως αποζημίωση για ηθική βλάβη λόγω παραβίασης των φυσικών του δικαιωμάτων

δ) περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από έναν εκ των συζύγων μέσω δικαιοπραξίας που αφορούσε το δικαίωμα αποκλειστικής κυριότητάς του επ' αυτών

ε) περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από έναν εκ των συζύγων ως αποζημίωση για ζημία, καταστροφή ή απώλεια περιουσίας που ανήκει στην αποκλειστική του κυριότητα.

Σύμφωνα με το εκ του νόμου προβλεπόμενο σύστημα, τυχόν κέρδη που προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα ενός εκ των συζύγων περιλαμβάνονται στην κοινή περιουσία.

Επίσης, σύμφωνα μ' αυτό το σύστημα, στην κοινή περιουσία περιλαμβάνονται και χρέη που αναλήφθηκαν κατά τη διάρκεια του γάμου, εκτός τα εν λόγω χρέη βαρύνουν περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα ενός εκ των συζύγων, και μόνο ως προς το μέρος του χρέους που υπερβαίνει την αξία των κερδών από τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία ή εκτός αν έχουν αναληφθεί από έναν εκ των συζύγων χωρίς τη συναίνεση του άλλου συζύγου. Αυτό δεν αφορά τις συνήθεις αγορές ούτε τις συναλλαγές που καλύπτουν βασικές ανάγκες της οικογένειας.

2 Πώς μπορούν οι σύζυγοι να ρυθμίσουν τις περιουσιακές σχέσεις τους; Ποιες είναι οι τυπικές προϋποθέσεις στην περίπτωση αυτή;

Οι σύζυγοι ή οι μέλλοντες σύζυγοι μπορούν να συμφωνήσουν σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων διαφορετικό από αυτό που προβλέπει ο νόμος. Η συμφωνία μπορεί να προβλέπει ότι θα ισχύει σύστημα περιουσιακής αυτοτέλειας ή σύστημα κοινοκτημοσύνης που ισχύει έως τη λύση του γάμου, ή μπορεί να διευρύνει ή να περιορίζει το εύρος της κοινοκτημοσύνης που προβλέπεται από τον νόμο. Η συμφωνία αυτή μπορεί να περιέχει οποιαδήποτε ρύθμιση σε σχέση με οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, εκτός αν άλλως προβλέπεται στον νόμο. Ειδικότερα, η συμφωνία μπορεί να καλύπτει το πεδίο εφαρμογής ή το περιεχόμενο του συστήματος ή το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα εφαρμοστεί το εκ του νόμου προβλεπόμενο σύστημα ή άλλο σύστημα κοινοκτημοσύνης, ή να καταλαμβάνει επιμέρους περιουσιακά στοιχεία ή ομάδες περιουσιακών στοιχείων. Είναι δυνατόν να συμφωνηθεί ότι η κοινή περιουσία που θα αποκτηθεί στο μέλλον θα υπάγεται σε σύστημα διαφορετικό από το εκ του νόμου προβλεπόμενο. Στη συμφωνία μπορεί επίσης να προβλεφθεί ο τρόπος ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων σε περίπτωση λύσης του γάμου.

Η συμφωνία με την οποία ρυθμίζονται οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων πρέπει να περιβληθεί τον τύπο δημόσιου εγγράφου (δηλ. να καταρτιστεί και να επικυρωθεί από συμβολαιογράφο).

Η συμφωνία ρύθμισης περιουσιακών σχέσεων την οποία καταρτίζουν μέλλοντες σύζυγοι τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία του γάμου.

3 Υπάρχουν περιορισμοί στην ελευθερία καθορισμού των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων;

Η συμφωνία μπορεί να περιέχει οποιαδήποτε ρύθμιση σε σχέση με οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, εξαιρουμένων όσων απαγορεύονται από τον νόμο. Με τη συμφωνία δεν δύνανται να εξαιρεθούν ή να τροποποιηθούν διατάξεις που αφορούν τη συνήθη οικοσκευή, εκτός εάν ένας εκ των συζύγων εγκατέλειψε τη συζυγική οικία και αρνείται να επιστρέψει. Η συμφωνία δεν μπορεί να αποκλείει τη δυνατότητα ενός εκ των συζύγων να συνεισφέρει στη συντήρηση της οικογένειας. Το περιεχόμενο και ο σκοπός της συμφωνίας δεν πρέπει να θίγουν τα δικαιώματα τρίτου, εκτός εάν ο τρίτος είχε συναινέσει στη συμφωνία. Οποιαδήποτε συμφωνία έχει συναφθεί χωρίς τη συναίνεση του τρίτου δεν παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι του τρίτου.

4 Ποιες είναι οι έννομες συνέπειες του διαζυγίου, του δικαστικού χωρισμού ή της ακύρωσης του γάμου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Η κοινοκτημοσύνη λήγει με τη λύση του γάμου η λύση του γάμου επέρχεται με τον θάνατο του ενός συζύγου, με την κήρυξή του σε αφάνεια ή με την έκδοση διαζυγίου. Κατά τη λήξη της κοινοκτημοσύνης διανέμονται τα κοινά πράγματα.

Σε περίπτωση ακύρωσης του, ο γάμος θεωρείται ότι δεν τελέστηκε ποτέ. Μετά την ακύρωση του γάμου, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συζύγων ως προς την περιουσία τους διέπονται από τις ίδιες διατάξεις που ισχύουν για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στην περίπτωση διαζυγίου.

5 Ποιες είναι οι συνέπειες του θανάτου ενός εκ των συζύγων στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Επέρχεται λήξη της κοινοκτημοσύνης και διανομή των κοινών πραγμάτων. Ο επιζών σύζυγος καλείται εκ του νόμου στην πρώτη και στη δεύτερη τάξη των κληρονόμων του θανόντος.

6 Ποια αρχή είναι αρμόδια να αποφαίνεται στις υποθέσεις που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Τα δικαστήρια.

7 Ποιες είναι οι συνέπειες των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων στις νομικές σχέσεις μεταξύ συζύγου και τρίτων;

Τα περιουσιακά στοιχεία που οι σύζυγοι είχαν αποκτήσει πριν από τον γάμο (μεταξύ άλλων) δεν θεωρούνται μέρος της κοινής συζυγικής περιουσίας σύμφωνα με το εκ του νόμου προβλεπόμενο καθεστώς. Επίσης, σύμφωνα μ' αυτό το σύστημα, στην κοινή περιουσία περιλαμβάνονται και χρέη που αναλήφθηκαν κατά τη διάρκεια του γάμου, εκτός τα εν λόγω χρέη βαρύνουν περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα ενός εκ των συζύγων, και μόνο ως προς το μέρος του χρέους που υπερβαίνει την αξία των κερδών από τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία ή εκτός αν έχουν αναληφθεί από έναν εκ των συζύγων χωρίς τη συναίνεση του άλλου συζύγου. Αυτό δεν αφορά τις συνήθεις αγορές ούτε τις συναλλαγές που καλύπτουν βασικές ανάγκες της οικογένειας.

Όσον αφορά συναλλαγές που σχετίζονται με την κοινή περιουσία ή τμήματα αυτής και οι οποίες δεν εμπίπτουν στην έννοια της συνήθους διαχείρισης, στις οικείες δικαιοπραξίες οι σύζυγοι πρέπει να ενεργούν από κοινού, εκτός αν ο ένας σύζυγος έχει εξασφαλίσει τη συγκατάθεση του άλλου συζύγου. Εάν ένας εκ

των συζύγων αρνείται αδικαιολόγητα να παράσχει τη συγκατάθεσή του, σε βάρος των συμφερόντων των συζύγων ή της οικογενείας ή του νοικοκυριού, ή αν δεν είναι σε θέση να εκφράσει τη βούλησή του, ο άλλος σύζυγος μπορεί να υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο ζητώντας να αντικατασταθεί η συγκατάθεση από δικαστική εντολή.

Εάν ένας εκ των συζύγων προβεί σε δικαιοπραξία χωρίς τη συγκατάθεση του άλλου συζύγου σε περιπτώσεις όπου αυτή είναι αναγκαία, ο άλλος σύζυγος μπορεί να ζητήσει να αναγνωριστεί η ακυρότητα των εν λόγω δικαιοπραξιών. Εάν περιουσιακό στοιχείο που περιλαμβάνεται στην κοινή περιουσία προορίζεται να χρησιμοποιηθεί για εμπορικούς σκοπούς από τον έναν σύζυγο, και αν η αξία του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ποσό που αντιστοιχεί στο επίπεδο διαβίωσης των συζύγων, απαιτείται η συγκατάθεση του άλλου συζύγου κατά την πρώτη φορά που το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο να χρησιμοποιηθεί για τους προαναφερθέντες σκοπούς. Εάν παρεμποδιστεί η σύμπραξη του άλλου συζύγου στην οικεία δικαιοπραξία, ο εν λόγω σύζυγος μπορεί να ζητήσει την αναγνώριση της ακυρότητας της δικαιοπραξίας. Εάν ένα περιουσιακό στοιχείο που περιλαμβάνεται στην κοινή περιουσία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την απόκτηση μεριδίου σε εμπορική εταιρεία ή σε συνεταιρισμό, ή αν η απόκτηση του εν λόγω μεριδίου ενέχει την παροχή εγγύησης για χρέη της εταιρείας ή του συνεταιρισμού σε ποσό που υπερβαίνει αυτό που αντιστοιχεί στο επίπεδο διαβίωσης των συζύγων, απαιτείται η συγκατάθεση του άλλου συζύγου εάν παρεμποδιστεί η σύμπραξη του άλλου συζύγου στην οικεία δικαιοπραξία, ο εν λόγω σύζυγος μπορεί να ζητήσει την αναγνώριση της ακυρότητας της δικαιοπραξίας.

Εάν οι σύζυγοι είχαν συνάψει συμφωνία με την οποία έχουν επιλέξει το σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων, το περιεχόμενο και ο σκοπός της συμφωνίας δεν πρέπει να θίγουν τα δικαιώματα τρίτου, εκτός εάν ο τρίτος είχε συναινέσει στη συμφωνία. Οποιαδήποτε συμφωνία έχει συναφθεί χωρίς τη συναίνεση του τρίτου δεν παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι του τρίτου.

8 Σύντομη περιγραφή της διαδικασίας εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, συμπεριλαμβανομένων του καταμερισμού, της διανομής και της ρευστοποίησης της περιουσίας, στο εν λόγω κράτος μέλος.

Σε περίπτωση λήξης της κοινοκτημοσύνης ή διανομής των κοινών πραγμάτων, ή περιορισμού του εύρους της κοινοκτημοσύνης, οι κοινές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μερών υπόκεινται σε διανομή. Εάν στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν χωρήσει διανομή της περιουσίας, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις ρυθμίζονται από τους κανόνες που διέπουν την κοινή περιουσία, όπως απαιτείται.

Η διανομή της περιουσίας δεν πρέπει να θίγει τα δικαιώματα τρίτων. Εάν τα δικαιώματα τρίτου θιγούν από τη διανομή, ο τρίτος μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο ζητώντας να αναγνωριστεί ότι η διανομή δεν παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι αυτού. Διανομή χρεών μπορεί να γίνει μόνο μεταξύ των συζύγων.

Η προτιμητέα διαδικασία είναι να επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των συζύγων για τη διανομή της κοινής περιουσίας, εάν αυτό είναι εφικτό (για παράδειγμα, σε περίπτωση διαζυγίου ή περιορισμού του εύρους της κοινής περιουσίας). Η συμφωνία διανομής τίθεται πάντα σε ισχύ την ημέρα περιορισμού του εύρους της περιουσίας, λύσης του καθεστώτος ή εκκαθάρισης της κοινής περιουσίας, ανεξάρτητα από το αν η συμφωνία συνήφθη πριν ή μετά τις ανωτέρω ενέργειες.

Η συμφωνία διανομής πρέπει να είναι έγγραφη εφόσον συνάπτεται κατά τη διάρκεια του γάμου ή αν η διανομή κάποιου περιουσιακού στοιχείου προϋποθέτει μεταβιβαστική της κυριότητας δικαιοπραξία που περιβάλλεται τον έγγραφο τύπο (π.χ. μεταβίβαση ακινήτου) Σε περιπτώσεις που η συμφωνία διανομής δεν απαιτείται να είναι έγγραφη, και εάν αναλάβει να διεκπεραιώσει τη διανομή ο ένας εκ των συζύγων, ο άλλος σύζυγος πρέπει να του υποβάλει βεβαίωση ότι συμφωνεί με τη διανομή.

Εάν οι σύζυγοι δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη διανομή, οποιοσδήποτε σύζυγος μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο υποβάλλοντας αίτηση δικαστικής διανομής. Η απόφαση περί δικαστικής διανομής πρέπει να λαμβάνει υπόψη την κατάσταση που επικρατούσε κατά τον χρόνο περιορισμού εύρους της περιουσίας, λύσης του συστήματος ή εκκαθάρισης της κοινής περιουσίας.

Στη διανομή εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) τα μερίδια των συζύγων επί των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν το αντικείμενο της διανομής πρέπει να είναι ίσα

β) κάθε σύζυγος πρέπει να αναπληρώσει τους πόρους από τα κοινά περιουσιακά στοιχεία που δαπανήθηκαν για την περιουσία που του ανήκει κατά αποκλειστική κυριότητα

γ) κάθε σύζυγος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για τους πόρους από την περιουσία που του ανήκει κατά αποκλειστική κυριότητα οι οποίοι δαπανήθηκαν για τα κοινά περιουσιακά στοιχεία

δ) πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των εξαρτώμενων τέκνων

ε) πρέπει να ληφθεί υπόψη ο βαθμός στον οποίο κάθε σύζυγος προσέφερε στην οικογένεια, ιδίως ο βαθμός στον οποίο προσέφερε στα τέκνα και στο οικογενειακό νοικοκυριό

στ) πρέπει να ληφθεί υπόψη ο βαθμός στον οποίο κάθε σύζυγος συνέβαλε στην κτήση και διατήρηση των κοινών περιουσιακών στοιχείων.

Εάν εντός τριών ετών από τον περιορισμό του εύρους της κοινής περιουσίας, τη λύση του συστήματος ή την εκκαθάριση της κοινής περιουσίας δεν πραγματοποιηθεί η διανομή των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούσαν μέρος της κοινής περιουσίας, ή αν δεν επιτευχθεί συμφωνία περί διανομής ή αν δεν υποβληθεί αίτηση δικαστικής διανομής, τεκμαίρεται ότι οι σύζυγοι ή οι πρώην σύζυγοι διευθέτησαν τη διανομή ως ακολούθως:

α) τα ενσώματα κινητά περιουσιακά στοιχεία ανήκουν στην κυριότητα του συζύγου που τα χρησιμοποιεί, ως αποκλειστικός κύριος, για να καλύψει τις δικές του προσωπικές ανάγκες ή τις ανάγκες της οικογένειας ή του οικογενειακού νοικοκυριού

β) άλλα ενσώματα κινητά ή ακίνητα περιουσιακά στοιχεία ανήκουν από κοινού σε αμφότερους τους συζύγους κατ' ισομοιρία

γ) τα λοιπά δικαιώματα, υποχρεώσεις και χρέη που αφορούν την περιουσία κατανέμονται ισομερώς στους συζύγους.

9 Ποια είναι η διαδικασία και τα έγγραφα ή οι πληροφορίες που απαιτούνται κατά κανόνα για την καταχώριση ακίνητης περιουσίας;

Οι δικαιοπραξίες με τις οποίες συστήνεται ή μεταβιβάζεται εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτων ή οι δικαιοπραξίες που επιφέρουν τροποποίηση ή απόσβεση τέτοιων δικαιωμάτων, πρέπει να περιβάλλονται τον έγγραφο τύπο. Εάν η μεταβίβαση αφορά την κυριότητα ακινήτου που είναι καταχωρισμένο σε δημόσιο μητρώο, η μεταβολή της κυριότητας παράγει έννομα αποτελέσματα αφότου μεταγραφεί η οικεία πράξη στο εν λόγω μητρώο.

Τελευταία επικαιροποίηση: 14/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.